

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет права та міжнародних відносин

**Кафедра міжнародного права,
європейської та євроатлантичної інтеграції**

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

з дисципліни

«Міжнародний цивільний процес та арбітраж»

Спеціальність: 293 Міжнародне право

Освітня програма: освітньо-професійна програма
підготовки бакалавра з
міжнародного права

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

ОПИС ПРОГРАМИ ЕКЗАМЕНУ

Київський університет імені Бориса Грінченка	Кафедра міжнародного права, європейської та євроатлантичної інтеграції
Розробник: Петрина Володимир Нестерович, канд. юрид. наук, доцент кафедри міжнародного права, європейської та євроатлантичної інтеграції Факультету права та міжнародних відносин	
ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ з дисципліни «Міжнародний цивільний процес та арбітраж»	
Курс	III
Спеціальність	293 Міжнародне право
Освітня програма:	Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра з міжнародного права
Форма проведення:	Очна/Дистанційна
Тривалість проведення:	2 академічні години (1 год. 20 хв.)
Максимальна кількість балів: 40 балів	Тестування (40 питань)

Форма проведення: письмова (тестування). Екзамен проводиться в університетській аудиторії у тестовій формі з використанням персональних комп'ютерів, якщо пандемічна ситуація дозволяє проведення освітнього процесу очно. Якщо ж освітній процес проходить дистанційно, то екзамен проводиться онлайн в режимі відеоконференції засобами Google Meet, Zoom або Webex, в такому випадку студент має вийти на відеозв'язок на платформі Hangout Meets із включеною камерою та мікрофоном. Доступ до виконання тестів активізується під час проведення екзамену – за розкладом. Тест складається з 40 питань.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

40-38 балів – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками;

37-35 балів – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок;

34-30 балів – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок;

29-25 балів – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності;

24-20 балів – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь);

19-1 балів – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання.

Загальна оцінка за дисципліну формується наступним чином: до середньозваженої оцінки за семестр (складається з кількості балів за кожний змістовий модуль), яка становить від 35 до 60 балів, додаються результати екзамену від 1 до 40, що загалом становить максимум 100 балів.

Компетентності, якими мають володіти студенти після вивчення дисципліни «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності»:

ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК3	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК4	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК5	Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК7	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
СК1	Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин і суспільних комунікацій.
СК2	Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.
СК3	Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.
СК4	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав і суспільних комунікацій.
СК5	Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.
СК7	Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.
СК8	Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.
СК9	Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.
СК10	Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.
СК11	Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.
СК12	Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).
СК13	Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.
СК14	Здатність вирішувати задачі, що стосуються міжнародних суспільних комунікацій та інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах, що передбачає критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять, застосування концепцій, інноваційних підходів, збір та інтерпретацію інформації.

СК15	Здатність застосовувати сучасні інформаційні мережі, інформаційно-комп'ютерні технології оброблення інформації і використовувати їх з метою пошуку, збору та оброблення інформації про країни і регіони світу, послуговуючись сучасними методами і засобами аналізу інформації у практичній професійній діяльності.
СК16	Здатність на основі інформаційно-аналітичних матеріалів міністерств і відомств, агенцій, відповідних зарубіжних структур моделювати ситуації міжнародних відносин.

ОРИЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Правові системи країн світу та системи судочинства.
2. Змагальне судочинство та інквізиторське судочинство.
3. Основні умови, за яких спори, що виникають із міжнародних приватноправових правовідносин, можуть розглядатися державними судами.
4. Проблеми, які виникають при вирішенні спорів, що виникають із міжнародних приватноправових правовідносин, державними судами.
5. Поняття міжнародного комерційного арбітражу.
6. Переваги вирішення спорів, що виникають із міжнародних приватноправових правовідносин, шляхом арбітражу.
7. Види міжнародного комерційного арбітражу.
8. Інституційний арбітраж.
9. Арбітраж ad hoc.
10. Джерела норм, що регулюють міжнародний комерційний арбітраж.
11. Типовий закон ЮНСІТРАЛ про міжнародний комерційний арбітраж та мета його прийняття.
12. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень.
13. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж».
14. Поняття міжнародного комерційної арбітражної установи.
15. Засновники та порядок створення міжнародних комерційних арбітражних установ.
16. Правовий статус, завдання та функції міжнародного комерційного арбітражної установи; значення слів institution/institute та court в англійській мові.
17. Оплата послуг міжнародних комерційних арбітражних установ.
18. Кількість міжнародних комерційних арбітражних установ та найбільш авторитетні та популярні міжнародні комерційні арбітражні установи світу.
19. Поняття арбітра. Особи, які можуть виступати в якості арбітрів.
20. Правовий статус арбітра. Національність арбітрів. Оплата роботи арбітрів.
21. Поняття міжнародного комерційного арбітражного трибуналу.
22. Правовий статус, завдання та функції міжнародного комерційного арбітражного трибуналу.
23. Порядок формування міжнародного комерційного арбітражного трибуналу.
24. Арбітражна угода, як підстава розгляду спорів, що виникають із міжнародних приватноправових правовідносин, шляхом арбітражу.
25. Види арбітражних угод.
26. Арбітражне застереження.
27. Сторони арбітражної угоди.
28. Форма арбітражної угоди.
29. Зміст арбітражної угоди.
30. Порядок визначення виду арбітражу.
31. Порядок визначення міжнародної комерційної арбітражної установи.
32. Порядок визначення кількості арбітрів, що будуть здійснювати арбітраж.
33. Порядок визначення місця проведення арбітражу.
34. Порядок визначення мови, на якій має проводитись арбітраж.
35. Порядок визначення матеріального права, яке має бути застосоване при вирішенні зовнішньоекономічного спору шляхом арбітражу.
36. Час укладення арбітражної угоди.
37. Поняття «арбітражний регламент».

38. Порядок прийняття арбітражних правил. Арбітражний регламент ЮНСІТРАЛ.
39. За яких умов застосовується той чи інший арбітражний регламент?
40. Зміст арбітражних регламентів.
41. Зміст Арбітражного регламенту Лондонського суду міжнародного арбітражу.
42. Зміст Арбітражного регламенту ЮНСІТРАЛ.
43. Учасники арбітражного процесу.
44. Загальноприйнятий в світі порядок порушення арбітражного провадження.
45. Запит на арбітраж та його зміст.
46. Порядок порушення арбітражного провадження в Україні.
47. Відзив на запит на арбітраж та його зміст.
48. Позовна заява та її зміст.
49. Відзив на позовну заяву та її зміст.
50. Відповідь на відзив на позовну заяву та її зміст.
51. Здійснення арбітражу тільки на підставі документів без заслуховування сторін зовнішньоекономічного спору та інших учасників арбітражного процесу (усних слухань, дебатів).
52. Повноваження арбітражного трибуналу.
53. Припинення розгляду зовнішньоекономічного спору шляхом арбітражу.
54. Поняття арбітражного рішення.
55. Форма та зміст арбітражного рішення.
56. Ознайомлення сторін з арбітражним рішенням.
57. виправлення арбітражного рішення, роз'яснення арбітражного рішення та додаткове арбітражне рішення.
58. Оспорення арбітражних рішень.
59. Умови оформлення іноземного арбітражного рішення для цілей його визнання і виконання в тій чи іншій країні світу.
60. Органи, що приймають рішення про визнання і виконання іноземних арбітражних рішень в Україні та інших країнах світу.
61. Підстави для відмови у визнанні і виконанні іноземних арбітражних рішень.
62. Порядок визнання і виконання іноземних арбітражних рішень в Україні.
63. Виконання в Україні арбітражних рішень Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України.
64. Проблеми в українській термінології у сфері міжнародного комерційного арбітражу та причини, які їх породили.
65. Поняття «арбітраж» та концепція державного арбітражу в радянському праві та історія їх виникнення.
66. Органи, що розглядали господарські спори в СРСР та їх статус. Статус арбітра в СРСР.
67. Поняття «третейський суд» в радянському праві.
68. Створення державних арбітражних судів в Україні та Російській Федерації. Ліквідація державних арбітражних судів в Україні.
69. Третейські суди в Україні та їх компетенція.
70. Значення поняття «арбітраж» в праві України та в міжнародному праві і праві економічно розвинутих країн.
71. Значення поняття «арбітражний суд» в українському праві та в міжнародному праві і праві економічно розвинутих країн.
72. Які терміни помилково використовуються в праві України для позначення (перекладу) такого поняття, як Arbitral Tribunal?
73. Чи можуть за законодавством України третейські суди розглядати спори в порядку міжнародного комерційного арбітражу?

74. Чому в Законі України «Про міжнародний комерційний арбітраж» помилково використовують термін «третейський суд»?
75. Відмінності в порядку створення, правовому статусі та організації діяльності Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України від основних міжнародних комерційних арбітражних установ світу.

Перелік рекомендованої літератури та навчальних матеріалів.

Рекомендована література:

1. Волощук О.Т. Міжнародний комерційний арбітраж. Навчальний посібник. – Чернівці: ЧНУ, 2011. – 260 с.
2. Волощук О.Т., Гетманцев М.О. Правовий статус арбітра міжнародного комерційного арбітражу. Чернівці: Видавничий дім "Гельветика", 2020. – 170 с.
3. Гринчак І.В. Арбітражне врегулювання міжнародних спорів. К.: Право, 2020. – 226 с.
4. Кравцов С.О. Міжнародний комерційний арбітраж та національні суди. – К.: Право, 2014. – 232 с.
5. Міжнародний комерційний арбітраж в Україні / Під заг. ред. І.Г. Побірченка. - К.: ІнЮре, 2007. - 578 с.;
6. Міжнародне судочинство / За заг. ред. Ю.С.Шемшученка. - К.: Юридична думка, 2009. - 206 с.;
7. Петрина В.Н. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності за законодавством України: проблеми визначення. Юридичний вісник. - 2014 р. - № 5. – С. 163 - 169;
8. Петрина В.Н. Термінологічні проблеми в українському законодавстві про міжнародний комерційний арбітраж. Часопис Київського університету права. № 2, 2019 - с. 209 – 215;
9. Побірченко І.Г. Міжнародний комерційний арбітраж в Україні: теорія та законодавство. – К.: ІнЮре, 2007. – 584 с.;
10. Тертишник В.М. Міжнародне співробітництво у сфері правосуддя. Підручник. К.: Алерта, 2021. - 276 с.;
11. Цірат Г.А. Міжнародний комерційний арбітраж. - К.: Алерта, 2019. - 410 с.;
12. ICC. Arbitration. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iccwbo.org/products-and-services/arbitration-and-adr/arbitration/>
13. Institutional vs. 'ad hoc' arbitration. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.out-law.com/en/topics/projects--construction/international-arbitration/institutional-vs-ad-hoc-arbitration/>;
14. Lazareff Le Bars and Girard Gibbs LLP. International arbitration. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.internationalarbitrationlaw.com/arbitral-institutions/>;
15. What is the difference between a tribunal and a court? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ask.com/government-politics/difference-between-tribunal-court-f6afe8d52fa1b4bc>;

16. Who Are the Arbitrators? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arbitration.uslegal.com/arbitration/who-are-the-arbitrators/>.

Інші навчальні матеріали:

1. Конспекти лекцій.
2. Доповіді та презентації на семінарських та практичних заняттях.
3. Виконані завдання самостійної роботи.

Зразки тестів

1. Поняття «арбітраж» (англ. arbitration) в міжнародному праві і праві економічно розвинутих означає
  - a) тільки орган, що вирішує зовнішньоекономічні спори
  - b) тільки спосіб вирішення зовнішньоекономічних спорів
  - c) тільки склад арбітрів, що вирішують спір
  - d) і орган, що вирішує зовнішньоекономічні спори, і спосіб вирішення зовнішньоекономічних спорів, і склад арбітрів, що вирішують спір
2. Поняття «арбітраж» в праві України означає
  - a) тільки орган, що вирішує зовнішньоекономічні спори
  - b) тільки спосіб вирішення зовнішньоекономічних спорів
  - c) тільки склад арбітрів, що вирішують спір
  - d) і орган, що вирішує зовнішньоекономічні спори, і спосіб вирішення зовнішньоекономічних спорів, і склад арбітрів, що вирішують спір
3. Шляхом міжнародного комерційного арбітражу вирішуються
  - a) спори між суб'єктами господарювання різних країн
  - b) міждержавні спори
  - c) спори між українськими та іноземними державними органами
  - d) спори між суб'єктами господарювання та державними органами інших країн
4. Видами міжнародного комерційного арбітражу є:
  - a) інституційний арбітраж та арбітраж ad hoc
  - b) публічний арбітраж та приватний арбітраж
  - c) нормативний арбітраж та договірний арбітраж
  - d) міждержавний арбітраж та інвестиційний арбітраж
5. Інституційним арбітражем називається
  - a) арбітраж, який здійснюється згідно з арбітражним регламентом певної міжнародної комерційної арбітражної установи
  - b) постійно діючий міжнародний комерційний арбітражний суд, такий, наприклад, як Лондонський суд міжнародного арбітражу
  - c) постійно діючий арбітраж
  - d) постійно діючий арбітражний трибунал

Програма екзамену розглянута і затверджена на засіданні кафедри міжнародного права, європейської та євроатлантичної інтеграції. Протокол № 3 від 10 листопада 2022 р.

Екзаменатор

В.Н. Петрина

Завідувач кафедри

І.В. Братко